

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत “Usage of Ovum Pick Up, In Vitro Fertilization & Embryo Transfer Technologies for Conservation and Propagation of Indigenous Cattle and Buffalo breeds at Centre of Excellence for Genetic improvement” at KVK, Agricultural Development Trust, Baramati, Dist. Pune या प्रकल्पास प्रशासकीय मंजूरी प्रदान करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
कृषि, पशुसंवर्धन, दुग्धव्यवसाय विकास व मत्स्यव्यवसाय विभाग,
शासन निर्णय क्र. राकृवि-२०२१/प्र.क्र.१३९/पदुम-४,
मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक,
मंत्रालय विस्तार, मुंबई-३२
दिनांक:- ३० मार्च, २०२२

- वाचा :** १. राष्ट्रीय कृषि विकास योजना कक्ष यांचे पत्र क्र.आरकेव्ही-०२२१/प्र.क्र.२५/१४-ए, दि. ४.०३.२०२१ अन्वये दि.१० मे, २०२१ रोजी पार पडलेल्या राज्यस्तरीय प्रकल्प मंजूरी समितीच्या सभेचे निर्गमित केलेले इतिवृत्त.
२. आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांचे कार्यालयीन पत्र क्र.एफवायपी-२१ (२२)/सीआर-३४/ २२२२/आरकेव्हीवाय/२०१९, दि.१५.०९.२०२१.

प्रस्तावना

दि. १० मे, २०२१ रोजी राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेच्या पार पडलेल्या २९ व्या राज्यस्तरीय प्रकल्प मंजूरी समितीच्या सभेमध्ये राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत “Usage of Ovum Pick Up, In Vitro Fertilization & Embryo Transfer Technologies for Conservation and Propagation of Indigenous Cattle and Buffalo breeds at Centre of Excellence for Genetic improvement” at KVK, Agricultural Development Trust Baramati Dist. Pune या प्रकल्पास मंजूरी प्रदान केलेली आहे. सदर प्रकल्पास प्रशासकीय मंजूरी प्रदान करण्याच्या अनुषंगाने खालील प्रमाणे शासन निर्णय निर्गमित करण्यात येत आहे.

शासन निर्णय :

राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत “Usage of Ovum Pick Up, In Vitro Fertilization & Embryo Transfer Technologies for Conservation and Propagation of Indigenous Cattle and Buffalo breeds at Centre of Excellence for Genetic improvement” at KVK, Agricultural Development Trust Baramati Dist. Pune या प्रकल्प प्रस्तावास याद्वारे शासनाची प्रशासकीय मान्यता प्रदान करण्यात येत आहे. या प्रकल्पासाठी एकूण रु. ६.१७३५ कोटी खर्च

अपेक्षित असून, यापैकी राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेतून रु.१.७९२९ कोटी इतका निधी उपलब्ध होणार आहे. उर्वरित रु. ४.३८०६ कोटी निधी हा कृषि विज्ञान केंद्र, बारामती, जिल्हा पुणे या संस्थेचा स्वहिस्सा राहणार आहे. सदरचा प्रकल्प राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत उपलब्ध होणाऱ्या निधीस अधीन राहून सन २०२१-२२ ते २०२२-२३ या कालावधीत राबविण्यात यावा.

प्रकल्पाची उद्दिष्टे :-

- १) देशी गायी आणि म्हशींच्या जातींचे संवर्धन आणि प्रसार करणे.
- २) देशातील आर्थिकदृष्ट्या महत्त्वाच्या असलेल्या गायी आणि म्हशींच्या जातींमध्ये जलदरीत्या अनुवांशिक सुधारणा करणे.
- ३) उच्च दूध उत्पादन करणाऱ्या गायी आणि म्हशींच्या जातींमध्ये निवडक पैदास (Selective Breeding) करून अशा जातींचा प्रसार करणे
- ४) गायी आणि म्हशींमध्ये दूध उत्पादकता वाढवणे.
- ५) दुग्ध उत्पादकांची आर्थिक स्थिती सुधारणे.
- ६) उच्च दूध उत्पादन करणाऱ्या सुधारीत जातीच्या गायी आणि म्हशींच्या वीर्य उत्पादनासाठी गोठीत वीर्य प्रयोगशाळेला नर वासरे पुरवणे.

प्रकल्पाचे आर्थिक निकष :-

(रु.लाखात)

अ.क्र.	खर्चाची बाब	अपेक्षित खर्च	राकृवियो हिस्सा	संस्थेचा स्वहिस्सा
१	भृण प्रत्यारोपण (Embryo Transfer) व आयव्हीएफ (In vitro fertilization) प्रयोगशाळेसाठी उपकरणे खरेदी करणे	१७९.२९	१७९.२९	--
२	भृण प्रत्यारोपण प्रयोगशाळेचे बांधकाम करणे.	३४.२०	-	४३८.०६
३	भृण तयार करणे त्यांचे, फ्रिजिंग व भृण प्रत्यारोपण करणेसाठी साहित्य खरेदी करणे	१२५.०१	-	
४	डोनर (३०) आणि रेसिपिन्ट (३०) गाईंचे पाच वर्षासाठी संगोपन करणे	२६८.८५	-	
५	कर्मचा-यांना भृण प्रत्यारोपण (Embryo Transfer) व आयव्हीएफ (In vitro fertilization) चे प्रशिक्षण देणे	१०.००	-	
एकूण		६१७.३५	१७९.२९	४३८.०६

जिल्हा स्तरावर जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त, पुणे हे या प्रकल्पाचे अंमलबजावणी अधिकारी राहतील. सदर प्रकल्पाचे संनियंत्रण विभागीय स्तरावर प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन, पुणे विभाग व राज्य स्तरावर आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे हे करतील. सदरच्या प्रकल्पास आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी तांत्रिक मंजूरी प्रदान करावी. सदर प्रकल्प राबवण्याकरिता मंजूर करण्यात आलेल्या प्रकल्प अहवालानुसार प्रकल्प विहित कालावधीत पूर्ण करण्याबाबतचे विहित

नमुन्यातील बंधपत्र व कामांचा आराखडा संबंधित संस्थेने आयुक्त पशुसंवर्धन, पुणे यांना सादर करणे बंधनकारक आहे.

अटी व शर्ती :-

१. मंजूर करण्यात आलेला निधी हा सविस्तर प्रकल्प अहवालात समाविष्ट मंजूर घटकांकरिताच खर्च करण्याची जबाबदारी जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त, पुणे यांची राहिल.
२. मंजूर प्रकल्प किमतीपेक्षा प्रकल्पावर होणारा अधिकचा खर्च संस्था स्वतः सोसेल. प्रकल्पावर होणाऱ्या वाढीव खर्चासाठी शासन जबाबदार राहणार नाही. तसेच, त्याकरिता शासनामार्फत मंजूर प्रकल्प किंमती व्यतिरिक्त कोणताही निधी मंजूर करण्यात येणार नाही.
३. भ्रूण प्रत्यारोपण (Embryo Transfer) व आयव्हीएफ (In vitro fertilization) प्रयोगशाळेची स्थापना करतांना संस्थेचा हिस्सा रु.४३८.०६ लक्ष रकमेपैकी डोनर आणि रेसिपिन्ट गाईचे पाच वर्षासाठी संगोपन करणे ही बाब वगळता भ्रूण प्रत्यारोपण प्रयोगशाळेचे बांधकाम, भ्रूण तयार करणे त्यांचे, फ्रिजिंग व भ्रूण प्रत्यारोपण करणेसाठी साहित्य खरेदी व कर्मचा-यांना भ्रूण प्रत्यारोपण (Embryo Transfer) व आयव्हीएफ (In vitro fertilization) चे प्रशिक्षण या बाबींची पूर्तता झाल्यानंतरच राष्ट्रीय कृषी विकास योजनेच्या रु.१७९.२९ लक्ष निधीमधून प्रयोगशाळेसाठी आवश्यक असलेल्या उपकरणांची खरेदी शासनाच्या उद्योग, उर्जा आणि कामगार विभागाने वेळोवेळी विहित केलेल्या खरेदी धोरणाचा अवलंब करून करण्यात यावी.
४. संस्थेने त्यांच्या स्वहिश्यातून केलेल्या बांधकामाचे जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त, पुणे यांनी सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून मुल्यांकन करून घेवून ते सविस्तर प्रकल्प प्रस्तावाप्रमाणे ते रु.३४.२० लक्ष रकमेचे असल्याची खातरजमा करावी.
५. मंजूर प्रकल्पाची यशस्वीरित्या अंमलबजावणी करण्याची जबाबदारी जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त, पुणे यांची राहिल. त्यासाठी त्यांनी सदरचा प्रकल्प यशस्वीरित्या पूर्ण करण्यासाठी कालबद्ध नियोजित कृती आराखडा तयार करावा.
६. सदर प्रकल्पासाठीचा निधी जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त, पुणे यांना वितरित केला जाईल. जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त, पुणे यांचेकडून प्रकल्पातील खर्चाची देयके अदा करण्यात यावीत.
७. मंजूर करण्यात आलेल्या निधीबाबत झालेल्या खर्चाचे स्वतंत्र लेखे जी.एफ.आर. नियम क्रमांक १४९ अन्वये विहित केलेल्या पद्धतीप्रमाणे ठेवावेत व झालेल्या खर्चाचा अहवाल, लेख्यांच्या संदर्भात झालेले लेखापरीक्षण यासंबंधी माहिती जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त, पुणे यांनी आयुक्त पशुसंवर्धन, पुणे यांना वेळोवेळी सादर करावी.
८. जिल्हा पशुसंवर्धन, उपायुक्त, पुणे यांनी प्राप्त झालेल्या निधीचे विहित नमुन्यातील उपयोगिता प्रमाणपत्र आयुक्त पशुसंवर्धन, पुणे यांचे मार्फत शासनास सादर करावे. वितरित केलेल्या निधीचे उपयोगिता प्रमाणपत्र प्राप्त झाल्याशिवाय उर्वरित निधी वितरित केला जाणार नाही. तसेच, वितरित निधी विहित कालावधीत खर्च न केल्यास प्रकल्प कोणत्याही टप्प्यावर रद्द करण्यात येईल.
९. प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन, पुणे हे सदर योजनेसाठी सनियंत्रण अधिकारी असल्यामुळे त्यांची मान्यता प्राप्त करून घेतल्यानंतरच जिल्हा पशुसंवर्धन उपायुक्त, पुणे यांनी प्रकल्पांतर्गत खरेदी केलेल्या उपकरणांच्या देयकांची अदायगी करावी.

१०. या योजनेअंतर्गत मंजूर करण्यात आलेल्या निधीचा विनियोग योग्यरीत्या न झाल्यास सदरचा निधी शासकीय नियमानुसार व बंधपत्रातील अटी व तरतुदीनुसार व्याजासहित संबंधित संस्थेकडून वसूल करण्यात येईल.

११. या योजनेअंतर्गत उभारण्यात येणाऱ्या प्रकल्पाच्या दर्शनी भागावर **हा प्रकल्प राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेअंतर्गत सन --- मध्ये स्थापन करण्यात आला आहे** असे ठळकपणे नमूद करणे आवश्यक राहिल.

हा प्रकल्प राबवून झाल्यानंतर आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांनी प्रकल्पाची फलनिष्पत्ती त्यांच्या स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह शासनास सादर करावी.

सदरचा प्रकल्प राज्यस्तरीय प्रकल्प मंजुरी समितीच्या दि.१० मे, २०२१ रोजीच्या बैठकीतील निर्णय, राष्ट्रीय कृषि विकास योजनेच्या मार्गदर्शक सूचना तसेच शासनाच्या पशु पैदास धोरणास अधिन राहून राबविण्यात यावा.

या प्रकल्पाचा समावेश संबंधित जिल्ह्याच्या जिल्हा कृषि आराखड्यात (C-DAP) करण्यात येऊन तसे राष्ट्रीय कृषि विकास योजना कक्ष यांना तसेच शासनास कळविण्यात यावे.

केंद्र शासनाने विकसित केलेल्या आरडीएमआयएस /RDMIS प्रणालीवर या प्रकल्पाची माहिती भरण्यात यावी व Geo-tagging करण्यात यावे. तसेच, प्रकल्पाचा आर्थिक खर्चाचा व भौतिक साध्याचा मासिक प्रगती अहवाल नियमितपणे शासनास सादर करावा.

प्रकल्प राबविताना त्याची अंमलबजावणी, सनियंत्रण आणि मुल्यमापन करणे याबाबत आवश्यक तो समन्वय अंमलबजावणी यंत्रणांनी आयुक्त कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांच्याशी ठेवावा.

सदर प्रकल्पाच्या प्रभावी अंमलबजावणीसाठी आयुक्त पशुसंवर्धन, पुणे यांनी सविस्तर मार्गदर्शक सूचना संबंधितांना तात्काळ निर्गमित कराव्यात.

सदरचा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध असून त्याचा संगणक सांकेतांक २०२२०३३०१७३०२४५६०१ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरीने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(डॉ. संजय वि. डोईजोडे)
अवर सचिव महाराष्ट्र शासन

प्रत,

१. मा.मुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
२. मा.उपमुख्यमंत्री यांचे खाजगी सचिव
३. मा. मंत्री (पशुसंवर्धन) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
४. मा. राज्यमंत्री (पदुम) यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई-३२
५. सचिव (कृषि) कृषि व पदुम विभाग मंत्रालय, मुंबई-३२
६. अपर मुख्य सचिव, नियोजन व विभाग, मंत्रालय, मुंबई
७. प्रधान सचिव, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई

८. आयुक्त पशुसंवर्धन, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
९. आयुक्त कृषि, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
१०. जिल्हाधिकारी, पुणे
११. उपसचिव (राष्ट्रीय कृषि विकास योजना कक्ष) कृषि व पदुम विभाग मंत्रालय, मुंबई
१२. मुख्य कार्यकारी अधिकारी, महाराष्ट्र पशुधन विकास मंडळ, नागपूर.
१३. महालेखापाल (लेखा व अनुज्ञेयता / लेखा परीक्षण), मुंबई / नागपूर.
१४. प्रादेशिक सहआयुक्त पशुसंवर्धन, पुणे विभाग, पुणे
१५. जिल्हा पशुसंवर्धन उपआयुक्त, पुणे
१६. जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी, जिल्हा परिषद, पुणे
१७. अवर सचिव, राष्ट्रीय कृषि विकास योजना कक्ष, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१८. अवर सचिव, पदुम-३ कक्ष अधिकारी पदुम-१, २ व १६, कृषि व पदुम विभाग, मंत्रालय, मुंबई
१९. निवड नस्ती पदुम-४.